

Jegyzőkönyv

Készült: A Balaton Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács 2018. 05. 23. 13.00 órai üléséről

Ülés helye: Gyenesdiás Közös Önkormányzati Hivatal, földszinti nagyterem
8315 Gyenesdiás, Kossuth L. út 97.

Jelen vannak: mellékelt jelenléti ív szerint

1. napirendi pont: Megnyitó, üdvözlés

Tóth Sándor (Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság)

Köszönti a résztvevőket és ismerteti a napirendi pontokat.

Kérdezi a jelenlévőket, hogy a napirenddel egyetértenek-e, van-e esetleg javaslat annak módosítására. Módosítási javaslat nincs, így kéri, hogy szavazzanak; ezt egyhangúlag elfogadják.

Felkéri Varga Györgyöt és Jakus Ádámot, hogy tartsák meg előadásukat.

2. napirendi pont: A Balaton hidrológiai helyzete

Varga György, Jakus Ádám (Országos Vízügyi Főigazgatóság), Kravinszkaja Gabriella (Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság)

Az előadás anyaga a jegyzőkönyv mellékletét képezi.

Tóth Sándor: Köszöni az előadást az előadónak és a munkatársainak is.

Az előadást – mint a tó üzemeltetője – nagyon érdekesnek találta, ugyanis a tó vízszintszabályozása sok dologban újragondolást igényel. A változékony éghajlati viszonyok, valamint a Balaton üzemi vízszintjének 10 cm-rel való megemelése (egyelőre kísérleti üzemben) mind olyan kockázati tényezők, melyek a mindenkori vízszintszabályozásra sokkal nagyobb terhet rónak. Sokkal nagyobb körültekintéssel kell ezeket a lépéseket megtenni, és természetesen minden segítséget igénybe kell venni, a hidrológusokét és a meteorológusokét is, valamint számba kell venni minden egyéb körülményt is.

Köszöni még egyszer az előadást, kérdezi a hallgatóságot, hogy van-e hozzászólás, kérdés.

Hozzászólás híján felkéri Puskás Zoltánt, hogy tartsa meg előadását.

3. napirendi pont: A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság EU-s projektjei a Balaton vízgyűjtőjén

Puskás Zoltán (Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság)

Az előadás anyaga a jegyzőkönyv mellékletét képezi.

Tóth Sándor: Köszöni az előadást az előadónak és a munkatársainak is. A Nemzeti Parknak érdekesebbnél érdekesebb, nagyon sokrétű projektjei vannak. Hány darab van összesen?

Puskás Zoltán: Összesen 20 db pályázata van a Nemzeti Parknak.

Tóth Sándor: Ezeket azért végig kell vinni, és menedzselni is kell, ami nagy munkát jelenthet.

Puskás Zoltán: Az Igazgatóság jelenlegi létszáma 114 fő, akik az alaptevékenységükön felül végzik a 20, összesen 6 milliárd Ft értékű pályázat menedzselését.

Tóth Sándor: Korábban beszélgettünk róla vízügyes kollégákkal, hogy ugyan vannak fenntartó gépeitek, de a bivalynál és a szürke marhánál jobb fenntartó eszközt nem nagyon lehet találni. A Vértesi Natúrparkban bemutatták nekünk, hogy milyen fantasztikus munkát végeznek ezek az állatok. Vannak olyan nagy, elvadult vizes területeink, amelyek máshogy nem hasznosíthatók, és karban kellene tartanunk őket, de gépek és fedezet hiányában ez nehéz. Ezért lehet, hogy el kellene gondolkodnunk nekünk is, hogy a ti segítségetekkel ebbe az irányba induljunk el.

A másik dolog, hogy kicsit féltettem a Kis-Balaton Látogatóközpontot, de láttam, hogy a projektben újonnan megvalósuló központ egy más léptékű és más dolgokat bemutató létesítmény lesz, így a kettő biztosan megfér egymás mellett, talán még erősíteni is fogják egymást.

Puskás Zoltán: Amikor szóba került az ártereknek a rendben tartása, akkor a Murán volt egy olyan pályázatunk, mely konkrétan az ártéri legeltetésről szólt. Az egyik oldalon található az állattartó telep, a legeltetés pedig az ártéren valósul meg úgy, hogy természetesen a töltés átjárható kell, hogy legyen. Ez a helyi Vízügyi Igazgatósággal egyeztetve van.

Tóth Sándor: Köszöni még egyszer az előadást, kérdezi a hallgatóságot, hogy van-e hozzászólás, kérdés.

További hozzászólás nincs, így áttér a következő napirendi pontra.

4. napirendi pont: Egyéb

Tóth Sándor: Ismerteti a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság folyamatban lévő projektjeinek aktuális állapotát. Az egyik projekt címe „*A klímaváltozás hatása a Balaton vízkészletére, áramlási viszonyaira és az élővilágra*”, mely azokat a hatásokat veszi sorra, melyeket az első előadásban is hallhattunk, emellett a 120 cm-es vízszinthez kapcsolódó problémákat elemzi. A 120 cm-es vízszint próbaideje szeptember 22-én jár le, melyet ezt követően ki kell értékelni. Ezután kell meghozni azokat a döntéseket és megvalósítani azokat a beruházásokat, melyek ahhoz szükségesek, hogy a 120 cm-es vízszint biztonsággal tartható legyen. Ehhez a fenti projekt nagyon sok alapadatot fog szolgáltatni, melynek a Megvalósíthatósági Tanulmánya a hónap végére elkészül, majd a konkrét munka viszonylag gyorsan fog megvalósulni.

A 120 cm-es vízszinthez kapcsolódik „*A Balaton levezetőrendszerének korszerűsítése*” elnevezésű projekt is. Ez a pályázat a Sió-csatorna jó karba helyezését, és a Siófoki hármás műtárgyrendszer felújítását tartalmazza. Az engedélyezési tervek elkészültek, be lettek nyújtva engedélyezésre, és többségük már engedéllyel rendelkezik. Ebben a hónapban csaknem minden engedély beszerzésre kerül. Közben a közbeszerzési eljárás folyamatban

van, és remélhetőleg az év második felében a konkrét munkák megkezdődhetnek. Az őszi ülésen már több információt tudunk erről mondani.

A harmadik projekt a Balaton preventív programcsomagot („*Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszú távon fenntartható kezelésére*”) tartalmazza. A pályázat keretében az északi vízfolyások jó karba helyezése, sankoló terek felújítása, hordalékfogók és monitoring-hálózat kiépítése fog megtörténni. A tervezés elkezdődött, az egyeztetés a Nemzeti Parkkal, illetve a többi érintett Önkormányzattal meg fog történni.

Kérdezi a hallgatóságot, hogy van-e hozzászólás, kérdés.

Nincs hozzászólás, ezért átadja a szót Mácsai Ádámnak, aki a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy Megyei Igazgatóságának igazgatója.

Mácsai Ádám (NAK Somogy Megyei Igazgatósága): Köszönöm a meghívást. A fejér megyei és a tolna megyei gazdálkodókat is próbálom képviselni. Ahogy már korábban szó volt róla, a tó vízszintszabályozását újra kell gondolni. A Balatonnak a vízszintje, illetve a szabályozás és a sió-menti gazdáknak az élete sokszor nem a tervek szerint alakul. Az első ilyen eset 2014 szeptemberében volt, amikor a napraforgó aratás kellős közepén rá lett eresztve a gazdálkodókra a víz, és rizskombájnt kellett hozni az Alföldről, hogy a napraforgót le lehessen aratni több száz hektáron. Nagyjából 1200-1500 ha az, ami gazdálkodókat érint, és az idei tavaszi események megint csak okot adtak, hogy erről beszélni kell. Mi már február magasságában láttuk, hogy a Balaton vízszintszabályozásával gondok lesznek, és a vízügyes kolléga, Jakus Ádám mutatta is diagramokon, hogy hogyan alakult a Balaton vízszintje és mikor történt a beavatkozás. A zsilip folyamatos nyitása, ami szerintünk kicsit késői volt, azt eredményezte, hogy a gazdálkodóknak az őszi vetései tönkrementek ezeken a területeken, és a tavaszi munkákat pedig nem tudták elkezdni. Amikor februárban a tárgyalásokat kezdeményeztük az OVF-nél, felvetettük, hogy 115 cm $\pm$ 5% szabályozási szint az, ami elfogadható. Nagyon későn lett megindítva a vízeresztési folyamat, és nekünk a gazdálkodás szempontjából a vegetációs időszak fontos. Ha egy gazdálkodó életében az augusztus-szeptember hónapban elvetett búza, repce egy az egyben tönkremegy, akkor az egy teljes gazdasági év veszteségét eredményezi. Emellett ha sokáig víz van a földeken tavasszal, akkor a tavaszi vetést sem lehet megoldani. Egy gazdálkodó életében egy teljes területre vetítve egy év kimaradás teljes csődöt tud okozni. Mivel ilyen nagy területet érint, nagyon sok gazdálkodó keresett meg engem is. A NAK ebben próbált lépéseket tenni, és abban megállapodtunk, hogy egy sokkal aktívabb menedzselésre lenne szükség, mert ha ilyen mozgástereket, ingadozásokat engedünk a rendszerben, akkor az nagyon nagy károkat okoz. A kérdés az, hogy mit lehet ezekkel a földekkel tenni a jövőben. Ezek a gazdálkodók saját tulajdonát képezik, az előző években sem kaptak kártérítést, teljesen magukra vannak hagyva. Ebben szeretnék segítséget és partnerséget kérni, hogy hogyan tudnánk egy olyan közös megoldást kitalálni, amivel a mezőgazdaságból élő emberek ott tudnak maradni, és tudják végezni a tevékenységet.

Annyit szeretnék kérni, hogy vizsgáljuk felül, hogy hogyan lehetne ezt a kölcsönös együttélést olyan módon megoldani, hogy a 2014. szeptemberi, és az idei március végi események ismételten ne következzenek be. A mai modern technikával szerintem már igen jól

lehet prognosztizálni, hogy mikor milyen időjárási viszonyokra lehet felkészülni. Amikor a március végi magas vízállások voltak, akkor a Balaton parti önkormányzatokkal is egyeztettem, és akkor már sok helyen a víz a partmenti ingatlanokat is veszélyeztette. Láthattuk a diagramokon, hogy december végén már elérte azt a szintet a víz, amikor azt mondhattuk volna, hogy érdemes beavatkozni, ennek ellenére vártunk februárig. Ha a vízeresztés a téli időszakban lezajlott volna, akkor igazából nem keletkezett volna kár.

Köszönjük szépen, hogy mindig kapjuk a vízszintszabályozással kapcsolatos jelentéseket, örülünk neki, hogy az információ áramlik. A Kamara egy békés, kompromisszumos tárgyalási, partneri megoldásban látja a jövőt, és ebben kérnénk a segítségüket.

Átadja a szót Kovács Istvánnak, a Siómente Agrárgazdasági és Kereskedelmi Zrt. termelési vezérigazgató-helyettesének.

Kovács István (NAK Somogy Megyei Igazgatósága): Érdeklődve hallgattam a vízháztartásról szóló előadásokat. A pár évvel ezelőtti időszakig nagyon jó kapcsolatunk volt a vízüggyel, de az utóbbi pár évben ez a kapcsolatrendszer megszűnt. Annak ellenére érezzük ezt így, hogy tudjuk, hogy sok jó szakember dolgozik a vízügynél, aki tudja és érti a szakmáját, és tudja, hogyan kell a Balaton vízháztartását szabályozni. Azt érzékeljük, hogy vagy az ő szakmai tudásuk nem elégséges ahhoz, ahol ezek a döntések születnek, vagy a döntéshozók ezt a szakmai tudást nem veszik figyelembe, tehát lenézik a szakmát. 1986 óta dolgozom itt, mindig meg tudtuk beszélni, hogy egy vegetációs időszakban hogy tudjuk engedni a vizet. Mindig voltak problémás évek, de az, hogy most már rendszeresen majdnem minden évben előfordul az, hogy a Balaton teljesen megtelik, és utána amilyen sebességgel csak lehet, leengedik a Sió, nagy problémát jelent. Tudjuk, hogy milyen a Sió-csatornának a minősége – különösen Siófoktól Simontornyáig –, milyen az elvezető rendszer állapota, és feleslegesen belvízvédelemre költünk.

Innen is próbáljunk meg üzeni azon döntéshozók felé, hogy próbálják meg a gyakorló szakembereknek a tanácsait megfogadni, és ennek megfelelően meghozni a döntést, és kezeljék helyén azokat az embereket, akiknek ezt a kárt okozzák. Bárhová megyünk, bárkivel tárgyalunk, el vagyunk utasítva. Én vártam volna egy másik előadást is, hogy a Balaton vízszintszabályozását elősegítő projekt hogy áll, mert abból tudtuk volna meg, hogy mire készülünk. Arra lenne igény, hogy a vízeresztés ne egy hirtelen döntés legyen, hanem ahogy a múltban volt, lassan, fokozatosan legyen megoldva.

Tóth Sándor: A Balaton magasabb vízszintszabályozása egy társadalmi igény volt. A vízszintnek egy viszonylag elfogadható szinten való tartása a szűkösebb időszakokban azt követelte meg, hogy a Balaton vízszintjét meg kell emelni, mert ez az egyetlen tározási lehetőség, ami a vízgyűjtőn van. Ezt a dolgot el kell fogadni, ami nagyfokú kockázattal jár, és teljesen igaza van Önnek, hogy ez egy új helyzet. Az ehhez igazodó szabályozási rend kidolgozása még nincs olyan formában, hogy érdemben lehetne róla beszélni, de a jövőben ezen a fórumon is meg fogjuk vitatni a lehetőségeket. Várhatóan erre a jövő év első ülésén már sor kerülhet.

A másik dolog, hogy egy olyan meteorológiai helyzet állt elő, amit nehezen lehet kivédeni. Az egyik hónapban 158%-kal haladta meg a csapadék mennyisége az erre az időszakra jellemző havi átlagot, a másik hónapban pedig ugyanennyivel negatív irányban tért el. Ez a fajta változékonyság korábban nem volt ennyire jellemző. Egyetértek, hogy le kell ülni és ezekről beszélni kell, hiszen úgy lehet elérni bármit ezzel kapcsolatban. Mi is tudunk olyan dolgokat mondani, ami a közös gondolkodáshoz közelebb visz. Korábban szorgalmaztuk már a Sió projektben, hogy azokat a mélyen fekvő területeket, amelyek – a mi megítélésünk szerint – nem a területi adottságoknak megfelelő mezőgazdasági művelés alatt állnak, meg kell vásárolni és vizes élőhelyeket kellene kialakítani. A projekt eredeti terveiben ez benne volt, de sajnos pont kicsúszott belőle. Jó hír, hogy továbbra is vizsgálják annak a lehetőségét, hogy ha nem is EU-s projektből, hanem hazai pénzekből, ezeket a földeket meg kell vásárolni. Főlegesen akár 5, akár 15 évenként ezeket a területeket megvédeni. Vannak olyan drénezett területek, amik nem biztos, hogy a mostani klimatikus viszonyok és a magas Sió vízállások miatt kívánatos, hogy meglegyenek. Ezek a 70-80-as években, a száraz időszakban létesültek, amiknek a létét esetleg felül kellene vizsgálni.

A legnagyobb előrelépés a művelési területeken lévő művelési ág váltás, a területek megvásárlása lenne. Ha van valami ráhatása erre a civil szférának, akkor megkérem, hogy ők is lobbizzanak ennek elérése érdekében. Úgy gondolom, hogy a területeket úgy kell használni, ahogy a természet bánik vele. Tudni kell, hogy a Sió egy magas vezetésű csatorna. Már egy 40-50 m³-es vízeresztés esetén is a terepszint fölött folyik el a víz, és a közlekedő edények elve szerint ennek el is kell szívárogni, és ez ellen nem is lehet védekezni. Annak következtében, hogy ebben az üzemben változás van, sajnos a nagyobb intenzitású vízeresztések egyre gyakoribbak lesznek. A Balaton vízháztartása és vízkészlete szempontjából nem lehet megtenni, hogy nagy intenzitású eresztések ne legyenek. A legfontosabb feladat tehát a közös párbeszéd lenne, illetve a lobbizás.

Hajósy Adrienne (*Nők a Balatonért Egyesület*): Készül-e valamilyen összefoglaló, tájékoztató kiadvány „A Balaton levezető rendszerének korszerűsítéséről” című pályázatról, ami közérthetően összefoglalja a projekt elemeit?

Tóth Sándor: A tájékoztatás és a lakossági fórum is nagyon fontos, de ezek olyan speciális dolgok, amiket szűk körben, egymás között lehet megbeszélni.

Kérdezi a hallgatóságot, hogy van-e hozzászólás, kérdés.

Völler Zoltán (*Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége*): Egy ellentmondás motoszkál bennem. Várjuk, hogy a Balaton vízszintemelési tapasztalatait leszűrve véglegesíthető legyen ez az üzemi vízszint. De hogy egyeztethető ez össze azzal, hogy az OVF-es kollégák nagyon logikusan levezették, hogy 129 cm-nél már le kellett zárni a Balatont azért, hogy szezon végén a kritikus 80 cm alá ne menjen. Ez egy oldalról elfogadandó és egyértelműen respektálandó tény. De a másik oldalról ez azt jelenti, hogy a tervezett és jóváhagyásra váró 120±5% esetében maximum 126 cm lenne a Balaton vízszintje, és ha az üzemelési tapasztalat szerint a próbaüzem pozitív lesz, akkor ez véglegesítve lesz. Viszont most derült ki a próbaüzem alatt, hogy 129 cm-nél már le kell zárni a zsilipet. Akkor miért nem azt mondjuk, hogy 130 cm-nek kell lennie a Balatonnak, és ehhez kell az

infrastruktúrát kialakítani? Lehet, hogy lemaradtam valamilyen tájékoztatóról, de amikor ez a fejlesztési folyamat elindult, akkor egy körülbelül 300 milliárd forintos Balaton fejlesztési projektben körülbelül 60 milliárd forinttal szerepelt a védműveknek a megemelt vízszinthez való hozzáigazítása. Úgy tudom, hogy ezek a védművek még a Balaton 100 cm-es átlag vízszintjéhez lettek kialakítva, majd ezt megemelték 110 cm-re, de a védművek ugyanezek maradtak, most pedig kísérleti jelleggel a 120 cm-es vízállás próbaideje van folyamatban. Szerencsére nem lett katasztrófa, de az esetleges bőjti szelek esetén, amikor a Balaton 20 cm-t kileng, a víz a déli oldali berkeket elöntötte volna. Erről a 60 milliárd forintról mit lehet tudni?

Tóth Sándor: A 120 ± 5 %-os üzemi vízszint tartásának az egyik feltétele, hogy elkészüljenek a próbaüzemnek a tapasztalatai, amit a most futó projekt fog kiértékelni. Ez alapján lesznek azok a projektelképzelések megalapozva, amelyekben ez a 60 milliárd forint szerepel. Ezek egy része uniós projekt, más része pedig hazai forrásból fog megvalósulni. Uniós projektként fut a Balaton levező rendszere, a Sió korszerűsítése, és emellett sok, inkább tanulmány szintű anyagok elkészítésére szolgáló pályázat. És van hazai forrás is, 360 milliárdból 60 milliárd vízgazdálkodási célra szánt pénz. Ebből fog megvalósulni többek között az északi és déli parti vízfolyások problémájának megoldása, a nádas felmérése, kotrás, partvédmű és parti sáv megemlése. Miután a kiértékelés elkészült, a hatóságnak be kell mutatni, hogy a kísérleti időszakban mik voltak az elfogadható dolgok, és mi az, amin változtatni kell, illetve meg kell oldani. A jövőben megoldandó feladatok köré tartoznak a Sió-menti kérdések, valamint a partfalak, a berek és a betorkolló vízfolyások kérdése, melyek rendezésére ez a 60 milliárd Ft fog szolgálni.

Mácsai Ádám: Volt egy olyan napirendi pont, hogy a Balaton levező rendszerének korszerűsítése.

Tóth Sándor: Projektjeink ismertetése keretében adtam rövid tájékoztatást a pályázat aktuális állapotáról, mivel már kétszer is tartottunk részletesebb beszámolót róla. Egy közös találkozó keretein belül szívesen bemutatjuk a projektet Önöknek.

Mácsai Ádám: Ahogy én érzékelem, bár nem vagyok vízügyi szakember, a Balaton vízszintjének az emelésével a beavatkozási tempó is sokkal intenzívebb lesz.

Tóth Sándor: A Sió levezetett vízmennyiség magas vízszinttel jár, és sajnos ez magasabb vizet eredményez az esetek többségében a mentett oldali területeknél, amin nem tudunk változtatni.

Mácsai Ádám: Tehát más megoldás nincs, csak amiről már több éve beszélünk, hogy ezeket a területeket, amiken a gazdálkodás bizonytalan, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet vásárolja meg a tulajdonosoktól, majd pedig adja vissza egy kockázati tényezővel, hogy 2 évente lehet, hogy nem lesz termés. Mivel az, hogy a gazdáknak az élete ezeken a területeken múlik, és akár egy évnek a bevétele kiesik, így nem működik. Kártérítés pedig nincs.

Tóth Sándor: Mi is ezt javasoljuk. A műszaki megoldás – résfalat kéne húzni 100 km-en keresztül a Sió mindkét partján – olyan drága, hogy nincs az a terület, ami ezt a költségráfordítást megérné. Ezeket a területeket vissza kellene adni a természetnek.

Kérdezi, hogy egyéb ügyek körében van-e további hozzászólás, felvetés. Ennek híján köszöni szépen még egyszer az előadásokat, és Gyenesdiás Közös Önkormányzati Hivatalának, hogy helyszínt biztosított az üléshez. Lezárja az ülést.

Gyenesdiás, 2018. május 23.

A jegyzőkönyvet összeállította:

.....

Szabó Krisztina
Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dr. Szabó István elnök megbízásából:

A jegyzőkönyv hitelül:

.....
Tóth Sándor
Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

